(Time: 3 Hours) (Marks : 100)

- N.B.: (1) All questions are compulsory and carry equal marks.
  - (2) Use of map stencil is allowed.
  - (3) Draw sketches and diagrams wherever necessary.
  - 1. Define Environmental Geography. Explain the nature and scope of Environmental Geography.

OR

Write in detail about the changing relationship between man and environment.

2. What is mean by Ecosystem? Explain various elements of Ecosystem.

OR

Explain in details various types of Ecosystem.

3. What is mean by Biodiversity? explain the various types of Biodiversity.

OR

Explain the Biodiversity in India with special reference to Western Ghat.

4. Define pollution? explain in detail causes and impacts of Water pollution.

OR

Describe causes and measures of Air pollution.

5. Give in detail information of sustainable development.

OR

Discuss on 'Eco-friendly life style

*****

(मराठी रूपांतर)

(बेळ :3 तास) (एकूण गुण : 100)

सूचना: (1) सर्व प्रश्न आवश्यक असून प्रत्येकास समान गुण आहेत.

- (2) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
- (3) आवश्यक तेथे आराखडे व आकृत्या काढा.
- 1. पर्यावरण भूगोलाची व्याख्या द्या. पर्यावरण भूगोलाचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

किंवा

मानव आणि पर्यावरण यांच्यामधील बदलत जाणाऱ्या सहसंबंध विषयी सविस्तर माहिती लिहा

2. परिसंस्था म्हणजे काय ? परिसंस्थेचे विविध घटक स्पष्ट करा.

किंवा

परिसंस्थांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

3. जैवविविधता म्हणजे काय ? जैवविविधतेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

भारतातील जैवविविधता पश्चिम घाटाच्या संदर्भासह स्पष्ट करा.

4. प्रदूषणाची व्याख्या करा, जल प्रदूषणाची कारणे व परिणाम विशद करा.

किंवा

हवा प्रदूषणाची कारणे व त्यावरील उपाय वर्णन करा.

5. चिरंतन विकासाची सविस्तर माहिती द्या.

किवा

' पर्यावरण पूरक जीवनशैली ' चर्चा करा.

******